

UTLENDINGSNEMNDA
UNE

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

MOTTATT

16 OKT 2009

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Integrerings- og mangfoldsavdelingen
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

(sendes også elektronisk)

Deres ref:
200805212

Vår ref:
09/429-mte

Dato
14.10.2009

Høring - forslag til endringer i lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) og forskrift 30. juni 2006 nr. 756 om erverv og tap av norsk statsborgerskap (statsborgerforskriften).

Det vises til departementets brev 25.06.2009. Vi har følgende merknader til endringsforslagene.

Pkt. 1. Identitetsvilkåret i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a.

Statsborgerloven § 7 a.

I ny § 7 første ledd bokstav a) bør det, i tillegg til henvisning til sjuende ledd, henvises til tredje og fjerde ledd. Dette da også tredje og fjerde ledd gir regler om når identitet anses klarlagt. Vi ber imidlertid departementet vurdere om det ikke vil gi en mer helhetlig oversikt over reglene knyttet til identitet om nytt tredje og fjerde ledd i stedet plasseres i forskriften.

Beviskravet i statsborgerforskriften § 1-1 og § 1-2.

Det er lagt opp til to ulike beviskrav etter § 1-1 (kvalifisert sannsynlighetsovervekt) og § 1-2 (alminnelig sannsynlighetsovervekt).

I Ot.prp. nr. 41 (2004-2005) side 85 fremgår det at det ikke må foreligge en berettiget tvil om at opplyst identitet er korrekt når norsk statsborgerskap innvilges.

Praksis i UNE, knyttet til eksisterende bestemmelser, har vært at det anses å foreligge "berettiget tvil" der søkeren både har oppgitt forskjellige identiteter og samtidig har oppgitt å være borger av et land hvor det ikke er mulig å fremskaffe dokumentasjon som er notorisk og verifiserbar. Søkere som kun har oppgitt én identitet til norske og/eller andre europeiske myndigheter og som (om mulig) fremlegger identitetsdokumenter, herunder pass, anses å ha klarlagt sin identitet, jf nåværende forskrift § 1-2 annet ledd. Dette til tross for at eventuelle fremlagte dokumenter kan mangle tilstrekkelig notoritet.

Det antas at endringsforslaget i større grad enn tidligere vil gi rom for skjønn ved vurderingen av om identitet er "klarlagt", da alminnelig sannsynlighetsovervekt vil bero på en konkret vurdering i den enkelte sak. Større skjønnsrom kan åpne for en viss grad av ulikebehandling og vil også kunne tilsi en

UTLENDINGSNEMNDA

Besøksadresse: Stenersgata 1 B/C
Postboks 8165 Dep. 0034 Oslo

Tlf: 21 08 50 00 Faks: 21 08 50 01
Internett: <http://www.une.no>

Org.nr: 9820 19095
Bank: 7694.05.02302

noe øket ressursbruk. Det vises til at personer fra enkelte land (eks Irak) i større grad vil kunne fremskaffe omfangsrik dokumentasjon på sin oppgitte identitet enn personer fra enkelte andre land (eks Sør - Somalia). Dokumentasjonen i seg selv kan mangle notoritet, men vil kunne tillegges nok vekt til at det anses å foreligge alminnelig sannsynlighetsovervekt.

Statsborgerforskriften § 1-1.

Vi bemerker at ordet "åpenbart", etter en ren ordlydsfortolkning, mulig kan innebære et strengere beviskrav enn hva "kvalifisert sannsynlighetsovervekt" innebærer. Etter ordlyden vil "åpenbart" ligge nær opp til grensen for hva som er sikkert og det vil være lite rom for å kunne si at noe er "åpenbart" dersom det f eks foreligger ett moment som trekker i motsatt retning. Et slikt moment kan f eks være at notoritet knyttet til et fremlagt pass, ut fra generell kunnskap, må anses som svært svak, mens det i saken ellers ikke foreligger holdepunkter for å trekke oppgitt identitet i tvil.

Statsborgerforskriften § 1-2

Det er ikke foreslått endring av ordlyden i statsborgerforskriften § 1-2 nr 1 og nr 2.

Ordlyden i bestemmelsens nr 1 og 2 viser begge til "originalt, gyldig pass". Dersom det ikke lenger skal være et vilkår at man fremlegger nasjonalitetspass etter § 1-1, bør det heller ikke henvises til "originalt, gyldig pass" i unntakene i § 1-2.

i § 1-2 nr 1 bør det konkretiseres hva som ligger i at det skal være "umulig" å fremskaffe nasjonalitetspass/alternativ dokumentasjon. Det vises til at en rekke søkere kan fremlegge originalt, gyldig pass, men at pass fra søkerens land ikke kan legges til grunn som et notorisk bevis på identitet, f eks pass fra Irak. Etter vår praksis har vilkåret "umulig" vært ansett å være oppfylt i slike tilfeller.

Vilkårene i § 1-2 nr 2 er kumulative, slik at søkeren både må ha hatt berettiget grunn til å forlate hjemlandet uten originalt, gyldig pass, og hensynet til hans sikkerhet tilsier at han ikke kontakter tidligere hjemlands myndigheter. Foreligger det ikke lenger grunnlag "for å frykte hjemlandets myndigheter", har vi i praksis krevd at søkeren må fremlegge pass/tilsvarende dokumentasjon. Det er imidlertid et spørsmål hvor omfattende vurderingen av om søkeren nå har grunnlag for å frykte hjemlandets myndigheter, skal være i forbindelse med en søknad om statsborgerskap.

Vi bemerker ellers at gjeldende unntaksregel § 1-2 tilsier at det kan gjøres unntak på visse vilkår. Endringsforslaget innebærer at det skal gjøres unntak på visse vilkår. Endringen er ikke kommentert og vi mener den bør kommenteres i forarbeidene.

Det er ellers en skrivefeil i første setning i utkastet til forskriften § 1-2.

Uttalelse til pkt. 2. Innføring av særregler knyttet til identitetsvilkåret for barn.

Statsborgerloven § 7 tredje ledd.

Utgangspunktet er at identitet skal være klarlagt, jf, § 7 første ledd bokstav a. Dette er utdypet i forskriftens §§ 1-1 og 1-2, til kvalifisert sannsynlighetsovervekt eller alminnelig sannsynlighetsovervekt. Vilkåret gjelder også barn. Det foreslås videre bestemmelser i lovens § 7 tredje (og fjerde ledd) om når identitet anses klarlagt. Generelt bemerkes at forslaget til så vel tredje som fjerde ledd er utformet som "absolutter" og derved er lite fleksible, f eks i situasjoner der det kan stride mot alminnelig rettsfølelse å gi norsk statsborgerskap, men hvor det likevel ikke er fremkommet nye opplysninger som gir grunn til å tvile på søkerens identitet.

Forslaget til ny § 7 tredje ledd i loven omfatter etter sin ordlyd alle søkere/barn under 18 år, uavhengig av om deres identitet er beheftet med tvil etc. Av høringsbrevet fremgår det at bestemmelsen kun er

ment å omfatte barn som ikke får statsborgerskap som følge av at en eller begge foreldre ikke anses å ha klarlagt sin identitet. Presiseringen bør fremgå i lovteksten.

Forslag til ny § 7 tredje ledd, første setning omfatter videre "søker som er født i riket". Av høringsuttalelsen fremgår at bestemmelsen er rettet mot barn under 18 år, mens ordlyden omfatter enhver søker født i riket, uansett alder. Dersom bestemmelsen bare skal gjelde barn under 18 år, bør det fremgå av lovteksten.

I forslaget til ny § 7 tredje ledd, annen setning, stilles det som vilkår for barn født utenfor Norge at barnet må fylle vilkårene for bosettingstillatelse. Etter § 7 første ledd bokstav d) er det allerede et krav at en søker må fylle vilkårene for bosettingstillatelse.

Vi bemerker ellers at for barn som vurderes som bipersoner etter § 17, er det i dag ikke et krav om at barnet fyller vilkårene for bosettingstillatelse, jf § 17 første ledd. For barn hvis identitet anses klarlagt gjennom ny § 7 tredje ledd, annen setning, medfører forslaget et krav om at barnet likevel må fylle vilkårene for bosettingstillatelse når det er født utenfor Norge.

Av § 11 fremgår det videre at kravet i § 7 første ledd bokstav e) om "botid" ikke gjelder for søkere som ankom riket før fylte 18 år, samtidig som det oppstilles et eget "botidskrav" for denne gruppen, jf annen setning om "...fem års opphold i riket...". Etter vår praksis omfatter § 11 både søkere som er over og under 18 år såfremt de ankom riket før fylte 18 år. Denne gruppen er ikke unntatt fra kravet i § 7 første ledd bokstav d) om at de skal fylle vilkårene for bosettingstillatelse, hva enten de er over eller under 18 år når statsborgerskap søkes.

I forslag til endret § 7 tredje ledd, annen setning, stilles det som vilkår at barnet skal ha vært registrert med den samme identiteten i folkeregisteret de siste fem årene. Vi nevner i denne sammenheng at det er lovlig å foreta navneendringer og det kan være flere årsaker til at navneendring foretas.

I forslag til ny § 7 tredje ledd, tredje setning, henvises det til at "Dette gjelder bare..". Det uklart om reservasjonen i tredje setning gjelder for de to gruppene som er omtalt i første og annen setning. Uttalelsen i høringsbrevet (s. 14 annet avsnitt), indikerer at begrensningen bare skal gjelde barn født i utlandet, dvs de som er omtalt i annen setning, men dette er uklart. Det er ønskelig at det tydeliggjøres i hvilke tilfeller tredje setning skal gjelde.

Etter forslaget til ny § 7 tredje ledd, tredje setning, skal identitet bare anses klarlagt dersom det ikke foreligger nye opplysninger som "gir grunn til å tvile" på barnets identitet. Vi vil foreslå at det gis en nærmere redegjørelse for dette beviskravet og hvilken betydning det vil ha ved siden av hovedregelen i § 7 første ledd bokstav a, og forslaget til endret forskrift § 1-2.

I forslaget til ny § 7 tredje ledd, tredje setning henvises det ellers til "nye" opplysninger. Vi vil foreslå at det i forarbeidene gis noe nærmere anvisninger om hva som ligger i kravet "nye", herunder om det f eks er adgang til å medta opplysninger som har foreligget tidligere, i en vurdering av om det ved behandling av statsborgersaken er "grunn til å tvile" på tidligere oppgitt identitet. Det er også et spørsmål om f eks den omstendighet at barnets foreldre (evt i forbindelse med en søknad om statsborgerskap) ikke fremlegger identitetsdokumenter på tross av at dette må anses mulig, skal anses som en ny opplysninger som kan få betydning for denne vurderingen.

I forbindelse med ny § 7 tredje ledd, tredje setning, vises det i høringsbrevet til adgangen til å tilbakekalle et statsborgerskap, jf loven § 26, i de tilfeller søkeren mot bedre vitende har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning. Vi bemerker at bestemmelsene som foreslås i § 7 tredje ledd gjelder identitetsfastsettelse for barn under 18 år. Ut fra erfaring med klagesakene vil opplysninger om identitet i all hovedsak være gitt av foreldrene og ikke barna, og det er et spørsmål både om/ og evt når det kan antas å foreligge en "identifikasjon" mellom

foreldre/barn, jf. at det er barna som får statsborgerskapet etter bestemmelsen og ikke foreldrene. Vi viser for øvrig her til vedlagte dom av 10.11.2008 fra Oslo tingrett.

Forslaget til ny § 7 tredje ledd vil ellers lett kunne medføre at noen barn i en søskenflokk blir norske borgere, mens andre fortsatt vil ha foreldrenes statsborgerskap. I andre tilfeller vil barna i familien kunne bli norske borgere, mens foreldrene vil ha utenlandsk statsborgerskap (om ikke annet enn i en periode, jf forslag til nytt fjerde ledd). Ut fra aldersfordeling mv på barn i klagesakene, kan vi ikke se bort fra at dette vil gjelde en del familier. I denne sammenheng bemerkes det at departementet har begrunnet forslaget til ny § 7 tredje ledd i at hensynet til barnets beste tilsier at det ikke bør avskjæres fra muligheten til å erverve norsk statsborgerskap. Problemstillingen mht at foreldre og barn under 18 år har ulikt statsborgerskap berøres imidlertid ikke. Dette perspektivet bør vurderes i det videre lov – og forskriftsarbeidet.

Vi bemerker ellers at både for barna i en søskenflokk som får norsk statsborgerskap og barna som ikke får det, foreligger i prinsippet muligheten for registrering mv. i hjemlandet under en annen identitet enn den som benyttes i Norge, jf også den begrunnelse for å ha et (strengt) identitetskrav som er gjengitt i høringsbrevet. Muligheten vil foreligge selv om vilkårene etter ny tredje ledd er oppfylt.

Statsborgerloven § 17 tredje ledd.

Gjeldende § 17 inneholder særregler for barn av foreldre som er eller blir norske på bakgrunn av søknad, dvs barna er såkalte bipersoner. Ett hovedhensyn bak regelen er ”familiens enhet”; barn skal kunne få samme statsborgerskap som sine foreldre - etter to år med tillatelse i Norge.

Endringsforslaget innebærer at barn av foreldre som ikke kan få norsk statsborgerskap, likevel skal kunne få norsk statsborgerskap, dvs et annet statsborgerskap enn sine foreldre. Hensynet til familiens enhet, som er utgangspunktet for reglen om bipersoner, vil altså ikke gjøre seg gjeldende i dette tilfellet.

Det synes uansett lite dekkende å ta endringene inn under overskriften ” Barns erverv av statsborgerskap som bipersoner”, når dette i realiteten er en regel om at barn av foreldre med uklar identitet får statsborgerskap som hovedpersoner.

Vi forstår forslaget slik at § 17 tredje ledd kun skal gjelde barn av foreldre ”med mindre enn 50 % sannsynliggjort identitet”. Forslaget vil medføre en forskjellsbehandling mellom barn av foreldre med og uten avklart identitet. Barn av foreldre med uavklart identitet kommer ”gunstigere” ut enn barn av foreldre hvis statsborgersøknad avslås av andre grunner. Barn av foreldre som ikke får statsborgerskap f eks pga manglende norskopplæring, vil få avslag når de søker som bipersoner, da vilkårene etter § 17 første ledd ikke vil være oppfylt. (Barnet vil evt. måtte søke statsborgerskap som hovedperson, hvilket gjør at det må fylle vilkåret om å være fylt 12 år, jf § 7 første ledd bokstav b). Barn av foreldre som ikke får statsborgerskap fordi deres identitet ikke er klarlagt, vil derimot etter endringsforslaget kunne få norsk statsborgerskap, forutsatt at vilkårene i ny § 7 tredje ledd er oppfylt. (Dvs barnet vil ikke, som i ovenstående tilfelle, evt. være henvist til å søke som hovedperson og da oppfylle kravet om å være fylt 12 år). Det fremgår ikke om denne forskjellsbehandlingen er tilsiktet.

Vi ser også at forslaget til ny § 17 tredje ledd vil kunne medføre at barn født i Norge av foreldre uten avklart identitet vil kunne få statsborgerskap uten krav til botid, jf forslag til ny § 7 tredje ledd, første setning. Barn født i utlandet av foreldre hvis identitet ikke er klarlagt, kan ikke få statsborgerskap før de fyller vilkårene for bosettingstillatelse og har fem års botid mv, jf ny § 7 tredje ledd, annen setning. Også her åpnes det for at noen barn innen samme familie/søskenflokk vil kunne få norsk statsborgerskap, mens resten av familien har utenlandsk statsborgerskap. Heller ikke her fremgår det av høringsbrevet om dette utslaget er tilsiktet.

Vi påpeker også at barn hvis foreldre fyller alle vilkårene for statsborgerskap, likevel kan få avslag som følge av manglende botid, jf § 17 annet ledd, dvs et krav som ikke stilles om barnets foreldre får avslag som følge av ikke avklart identitet.

Forslaget til endret § 17 tredje ledd reiser også en annen problemstilling; om barnets foreldre/forelder må fremme søknad sammen med barnet eller ikke. Dette bør fremgå av bestemmelsen.

Det må alltid tas stilling til om vilkårene for statsborgerskap er oppfylt for foreldrene, herunder om identitet kan anses klarlagt eller ikke, før barnets søknad kan avgjøres. Har foreldrene ikke søkt, vil vi trolig i forbindelse med klagebehandling være avhengige av å innhente opplysninger for å få klarlagt foreldrenes sak, for å avgjøre barnets søknad. Innhenting av opplysninger for å klarlegge om vilkårene i § 7 er oppfylt i foreldrenes saker vil medføre vesentlig merarbeid og kunne resultere i lenger saksbehandlingstid. En del opplysninger vil måtte innhentes av UDI og så på nytt av UNE i klageomgangen, f eks oppdatert vandelsattest og bekreftelse på norskopplæring. Mht vandelsattesten vil vi for øvrig ikke ha hjemmel for å kreve den når det ikke gjelder en søker, jf forskriften § 14-1. Dette taler for å kreve at foreldrene samtidig søker statsborgerskap. På den annen side er en søknad om statsborgerskap gebyrpliktig, slik at det vil være forbundet med ekstra kostnader for foreldrene å søke annet enn for barnet. I de tilfeller der foreldrene vet de vil få avslag grunnet identitets spørsmålet er det også et spørsmål om man likevel skal kreve at de søker. I denne sammenheng påpekes det spesielt at § 17 tredje ledd åpner for at det kan søkes i flere omganger for barn, jf bl a skillet mellom kravene i første og annen setning i ny § 7 tredje ledd. Har man barn som fyller vilkårene for norsk statsborgerskap suksessivt, vil det kunne utgjøre en økonomisk belastning for familien om det kreves søknad fra foreldrene for hvert barn.

Forslaget til ny § 17 tredje ledd må også sees i sammenheng med forslaget til nytt § 7 fjerde ledd hvoretter søkere ”med mindre enn 50 % klarlagt identitet” på gitte vilkår har rett til statsborgerskap etter 10 år. Barn under 18 år av slike personer vil da ha rett til norsk statsborgerskap etter hovedregelen i § 17 første ledd. Barn som har fylt 18 år og som ikke har avklart identitet (f eks som følge av deres foreldres identitet), vil da ha rett til statsborgerskap i henhold til § 7 fjerde ledd, jf første ledd som hovedperson. Barn over 12 år vil for øvrig kunne søke og ha rett til norsk statsborgerskap etter § 7 første ledd, jf nytt tredje ledd, uavhengig av om deres foreldres identitet er klarlagt eller ikke.

Bestemmelsen som foreslått i § 17 tredje ledd, vil derfor kunne få et forholdsvis begrenset nedslagsområde. Den vil kunne ha en viss selvstendig betydning for barn under 12 år av foreldre med uavklart identitet. Det er imidlertid et spørsmål om hensynet til et barn under 12 år kan tilsi at barnet bør gis norsk statsborgerskap, mens den øvrige familien i prinsippet kan ha et annet statsborgerskap. I så tilfelle ville vel de samme grunner gjøre seg gjeldende for barn under 12 år av foreldre som får avslag på søknad om statsborgerskap av andre grunner enn uavklart identitet, f eks pga karenstid eller utenlandsopphold.

Uttalelse til pkt. 3. Innføring av særregler knyttet til identitetsvilkåret for personer over 18 år.

De argumenter som departementet har pekt på, og som taler mot at det gis statsborgerskap til personer uten avklart identitet, vil trolig gjøre seg like fullt gjeldende etter 10 år som etter 7 år. Vi har ellers ikke forutsetninger for å anslå hvor mange søkere som vil kunne få statsborgerskap etter en slik bestemmelse, heller ikke hvor mange som vil få avslag som følge av det ”fremkommer nye opplysninger som gir grunn til å tvile på søkerens identitet”. Det arbeides imidlertid med å få til tilfredsstillende verifiseringsmuligheter i land hvis dokumenter erfaringsmessig har svært lav notoritet. Tilfredsstillende muligheter for verifisering vil på sikt kunne avhjelpe noen av de problemstillinger knyttet til søkere som pr i dag ikke kan dokumentere sin identitet tilfredsstillende og som f eks har gitt ulike opplysninger om identitet. Innføring av bestemmelsen vil ellers medføre at norsk statsborgerskap kan bli gitt til personer som har oppgitt uriktig identitet i Norge. Uriktig identitet vil også kunne omfatte uriktig nasjonalitet, hvilket igjen vil kunne representere et problem i forhold til

løsningsreglene når norsk statsborgerskap gis. Vi ser også at den foreslåtte bestemmelsen kan medføre et svekket incitament for søkerens til å medvirke til klarlegging av identitet.

Vi har ellers følgende kommentarer til forslaget til nytt § 7 fjerde ledd.

Innledningsvis bemerkes det at søkere som ikke har benyttet ulike identiteter, i henhold til vår praksis knyttet til nåværende forskrift § 1-2, anses omfattet av unntaket i bestemmelsen, selv om de ikke kan fremlegge godkjent identitetsdokumentasjon. (Det er altså ikke slik at den omstendighet at en søker ikke fremlegger godkjent identitetsdokumentasjon, alene tilsier at en søknad om statsborgerskap avslås).

Hovedregelen er at identitet skal være klarlagt, jf. § 7 første ledd bokstav a. Gruppen som skal omfattes av regelen i forslag til ny § 7 fjerde ledd synes etter høringsuttalelsen å være søkere over 18 år som ikke vil kunne fremlegge tilstrekkelig dokumentasjon på oppgitt identitet og hvor det foreligger konkrete holdepunkter for å trekke oppgitt identitet i tvil (f eks fordi de har oppgitt ulike identiteter). Det er foreslått at disses identitet på visse vilkår likevel skal anses klarlagt, jf forslag til nytt fjerde ledd.

Etter ordlyden omfatter bestemmelsen i fjerde ledd enhver søker uansett alder og uansett om det er tvil om deres identitet eller ikke, dvs den gir et generelt unntak fra kravet om klarlagt identitet i første ledd bokstav a). Ut fra høringsbrevet er den imidlertid ment å omfatte en langt snevrere gruppe, jf ovenstående avsnitt. Det bør fremgå klart av bestemmelsen hvem den er ment å omfatte.

Etter forslaget til ny forskrift §§ 1-1 og 1-2, skal det være et krav om hhv kvalifisert sannsynlighetsovervekt eller alminnelig sannsynlighetsovervekt for når identitet kan anses klarlagt. Vi reiser spørsmål om disse forskriftsbestemmelsene vil ha noen større realitet om det innføres en bestemmelse som foreslått i § 7 fjerde ledd. Søkere, hvis identitet ikke anses klarlagt iht forskriften § 1-1 og § 1-2, vil ved innføring av det foreslåtte fjerde ledd i § 7 likevel kunne bli norske statsborgere etter tre års "venting". Etter tre år vil en identitet som før ikke har vært ansett klarlagt med alminnelig sannsynlighetsovervekt (dvs "mer enn 50 % sannsynlig"), bli ansett som klarlagt så fremt de øvrige vilkår er oppfylt.

Etter forslaget til ny § 7 fjerde ledd, annen setning, skal identitet bare anses klarlagt dersom det ikke foreligger nye opplysninger som "gir grunn til å tvile" på søkerens identitet. Vi vil også her foreslå at det gis en nærmere redegjørelse for dette beviskravet og hvilken selvstendig betydning det vil ha ved siden av hovedregelen i § 7 første ledd bokstav a, og forslaget til endret forskrift § 1-2. Vi viser ellers til våre merknader knyttet til forslaget til ny § 7 tredje ledd, tredje setning, da de samme problemstillinger gjør seg gjeldende her mht hvilke opplysninger som kan medtas i vurderingen og hvilke momenter som ellers kan inngå i en slik vurdering. Også her er det et spørsmål om hvordan man skal vurdere de tilfellene der søkeren har foretatt en lovlig navneendring i folkeregisteret.

Avslutningsvis bemerkes at det skal være et "og" i bestemmelsens første setning, altså i stedet for det første kommaet.

Uttalelse til pkt. 4. Søkerens opplysningsplikt

Til den foreslått endringen i statsborgerloven § 29 bemerker vi at det kan være en fordel om konsekvensen av at opplysningsplikten ikke overholdes, fremgår av loven. Det vises her til uttalelse i Ot. prp. nr. 41 s. 234, annen spalte.

Uttalelse til pkt. 5. Kravet til oppholdstid

Setningen i ny § 7 femte ledd synes noe lang og tungt tilgjengelig. Setningen kan eventuelt deles opp med komma etter ”§ 60 første setning tredje ledd”.

Uttalelse til pkt. 6. Barn under to år som søker om statsborgerskap som bipersoner.

Det bemerkes at etter gjeldende praksis i UNE har lovens § 17 vært tolket slik at et barn må ha oppholdt seg i Norge i de to siste årene med tillatelser, dvs uavhengig av når barnet faktisk fyller to år.

Vi ser ellers at forslaget kan medføre at enkelte foreldre ikke søker om tillatelser for sine barn før de fyller 2 år. Dersom både barn og foreldre fremmer søknad kort tid før barnet fyller 2 år, og foreldres saker avslås, vil barnet stå uten tillatelse og starte med første gangs tillatelse og opptjening av oppholdstid senere enn nødvendig.

Uttalelse til pkt. 8. Overgangsregler for adopterte barn.

Det foreslås at overskriftens vurderes endret til ”Særlige overgangsregler for barn født eller adoptert før lovens ikrafttredelse”.

Vi bemerker at det ut fra høringsbrevet synes som det er meldingstidspunktet som skal legges til grunn som avgjørende tidspunkt for fastsetting av barnets alder. Ut fra ordlyden kan det fremstå som noe uklart om 18 års kravet knytter seg til meldingstidspunkt, vedtakstidspunkt eller adopsjonstidspunkt. Dette kan med fordel klargjøres i lovteksten.

Uttalelse til pkt. 9. Forslag om nye regler for beregning av karenstid.

Til pkt. 9.2 Tidspunkt for den straffbare handling som utgangspunktet for karenstid.

Det foreslås at det kommenteres hvordan tilfeller der søkeren har ubetalte bøter bør vurderes, og om dette evt. bør få samme konsekvens som ikke gjennomført straff/ ikke utholdt prøvetid, jf. forslaget § 9 tredje ledd.

I praksis kan det være problematisk å få opplysninger om soning, og vi ber om at det vurderes forskriftsfestet at opplysninger om soning skal følge søknaden og evt. at de på anmodning skal oppdateres i forbindelse med saksbehandlingen.

Beregningen av karenstid etter statsborgerloven og beregning av tilleggstid for bosettingstillatelse (permanent oppholdstillatelse) etter utlendingsloven er ulik. Har søker ikke fått bosettingstillatelse ved søknad om statsborgerskap, må både karenstid og tilleggstid utregnes før en kan ta stillingen til om vilkårene for statsborgerskap er oppfylt. En harmonisering av reglene ville vært ressursparende.

Uttalelse til pkt 10. Kravet til sammenhengende opphold i statsborgerloven §§ 15 til 17.

Ordlyden ”siste to årene” eller ”siste tre årene” benyttes også i statsborgerloven §§ 13 og 14. Det bør kommenteres om ordlyden skal tolkes likt i alle bestemmelsene eller om det foreligger grunner som tilsier det motsatte.

Departementet foreslår, med henvisning til reglene om bosettingstillatelse etter utlendingsloven, at man skal tillate glipper mellom tillatelser på inntil 3 måneder. Om dette blir gjennomført, bør

bestemmelsen harmoniseres med reglene om utenlandsopphold. Det vises til at utenlandsopphold på mer enn to måneder kommer til fradrag i oppholdstiden. Forslaget synes ellers å innebære at man i større grad aksepterer brudd på utlendingsloven enn man aksepterer lovlige utenlandsopphold. Er det tilsiktet, bør det også begrunnes.

Forslaget om at man kan ha inntil tre måneder uten tillatelser i løpet av en periode på to år, harmoniserer ikke fullt ut med praksis på feltet for bosettingstillatelse. Det er der et krav om tre års sammenhengende opphold i riket. Forslaget innebærer at det etter statsborgerloven §§ 15 og 17 kreves en kortere periode med lovlig opphold i riket for å innvilge norsk statsborgerskap enn hva man ville gjøre om vedkommende søkte om bosettingstillatelse.

Etter langvarig praksis har vi, ved vurderingen av en søknad om bosettingstillatelse, akseptert opp til tre måneders "glipper" i løpet av de siste tre år. Praksis er ikke nedfelt i gjeldende lov eller forskrift og er heller ikke nevnt i Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) eller foreslått lov- eller forskriftsfestet i ny utlendingslov. Vi presiserer derfor at det er et åpent spørsmål om gjeldende praksis vil videreføres etter den nye utlendingsloven.

Uttalelse til pkt. 14. Særregler for personer som har fått utstedt norsk pass selv om de ikke er eller har vært norske statsborgere.

Departementet forslår at man for denne gruppen gjør unntak fra kravene om å fylle vilkårene for bosettingstillatelse og oppholdstid med tillatelse, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav d og e.

Det er ønskelig at det i forarbeidene knyttes kommentarer til hvordan man skal vurdere vilkåret i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a i denne typen saker. Vedkommendes norske pass vil klart ha mangler, jf at det er utstedt til en som ikke er norsk statsborger. Saker der en søker opplyser å være statsborger av ett land, men hvor søker fremlegger nasjonalitetspass fra et annet, vil normalt bli avslått uht at vilkåret i § 7 første ledd bokstav a ikke er oppfylt.

Slik bestemmelsen er utformet retter den seg ellers mot enhver utlending, uavhengig av alder, som har fått utstedt norsk pass. Det stilles ikke noen krav til årsaken til at vedkommende har fått norsk pass eller om at utlendingen må ha vært i god tro. En årsak til at utlendingen er gitt norsk pass kan være at vedkommende selv har gitt uriktige opplysninger, forledet myndighetene etc. Det bør klargjøres om unntaksreglene også skal gjelde i slike tilfeller. Når det gjelder barn som har fått utstedt norsk pass uten at de er norske statsborgere, bør det også kommenteres hvordan man skal vurdere deres situasjon i de tilfeller der det er foreldrene som har forledet myndighetene til å utstede norsk pass til barnet.

Uttalelse til pkt. 15. Vurdering av løsningskravet når Utlendingsnemnda er behandlende instans.

Vi bemerker til pkt 15.1 om "gjeldende rett" at med mindre klageren er statsløs eller av andre åpenbare grunner ikke skal løses fra tidligere statsborgerskap, gis det kun en "betinget innvilgelse" av statsborgerskap fra UNEs side. Saken anses ikke endelig behandlet før også siste vilkår om løsning er vurdert av UDI og av UNE i en eventuell klageomgang.

Uttalelse til pkt. 17. Rutiner for å stille behandling av søknader i bero jf. statsborgerloven § 30 annet ledd.

Vi mener det er hensiktsmessig at politiet varsler den instans som har saksansvaret om eventuelle straffbare forhold som er under etterforskning.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at politiet i visse tilfeller (som overlapper med endringsforslaget) også vil ha meldeplikt etter Påtaleinstruksen § 5 -13 ”Melding til Utlendingsdirektoratet om etterforskning mot utenlandsk statsborger eller grunn for utvisning”. Det kan være et spørsmål om det av hensyn til oversikten og sammenhengen i reglene, er en fordel å samle meldepliktsreglene.

Det vises for øvrig til vårt brev av 08.08.2008 til AID vedrørende vår praksis knyttet til berostillelse.

Terje Sjeggestad
direktør

Trine Grythe
seniorrådgiver